

Pradžia>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Šeimos išlaikymas**Šeimos išlaikymas**

Graikija

1 Ką praktikoje reiškia sąvokos „išlaikymas“ ir „išlaikymo pareiga“? Kokie asmenys turi mokėti išlaikymo išmoką kitam asmeniui?

Sąvoka „išlaikymas“ reiškia tiesioginių žmogaus išgyvenimo poreikių, visų pirma maitinimosi, patenkinimą. Tačiau faktiškai sąvoka „išlaikymas“ taikoma visiems gyvenimo poreikiams, nesvarbu, ar jie susiję su asmens išlaikymu, švietimu, kultūrine arba laisvalaikio veikla.

Išlaikymo prievolės yra susijusios su išmokų (iš esmės gryniais pinigais) mokėjimu, kuriomis tenkinami išlaikymo gavėjo poreikiai.

Toliau nurodyti asmenys, atsižvelgiant į jų giminystės ryšį, turi pareigą teikti išlaikymą:

- sutuoktinis, net jeigu jis nutraukė santuoką (jeigu išlaikymo prievolė galioja nutraukus santuoką);
- tiesiosios žemutinės linijos giminaičiai paveldėjimo pagal įstatymą nustatyta tvarka;
- tiesiosios aukštesnės linijos giminaičiai (tėvai, seneliai, jeigu nėra tėvų arba jie neveiksniūs) iš esmės turi išlaikyti savo nesantuokinius vaikus (biologinius arba įvaikintus), kol jie yra nepilnamečiai;
- broliai ir seserys turi pareigą išlaikyti vienas kitą;

specialūs išlaikymo atvejai:

- išlaikymas mokamas gyvenant skyrium ir nutraukus santuoką arba santuoką pripažinus negaliojančia;
- išlaikymas mokamas nesusituokusios motinos nesantuokiniams vaikams iki jų pripažinimo.

2 Iki kokio amžiaus vaikas gali gauti išlaikymą? Ar skiriasi nuostatos dėl nepilnamečių ir suaugusiųjų išlaikymo?

Vaikas iš esmės turi teisę iš savo tiesiosios aukštesnės linijos giminaičių (tėvų arba senelių) išlaikymą gauti iki pilnametystės, t. y. 18 metų.

Suaugę vaikai taip pat turi teisę gauti išlaikymą, kol studijuoja arba lanko aukštojo arba profesinio mokymo kursus ir dėl studijų negali dirbti ir neturi asmeninio turto, kuriuo naudodamiesi galėtum patenkinti savo išlaikymo poreikius.

Asmuo turi teisę gauti išlaikymą tik jeigu negali savęs išlaikyti naudodamasis savo turto arba dirbdamas jo amžiui tinkamą darbą, arba apskritai dėl savo sveikatos būklės ir gyvenimo sąlygų, be kita ko, atsižvelgiant į bet kokius išsilavinimo poreikius, kuriuos jis gali turėti; nepilnamečiai, net jeigu turi nuosavo turto, turi teisę gauti išlaikymą iš savo tėvų tiek, kiek jų nuosavo turto ar darbo pajamų nepakanka, kad save išlaikytų. Tačiau asmuo neturi pareigos teikti išlaikymo, jeigu, atsižvelgiant į kitas jo prievoles, negali teikti išlaikymo nepakenkdamas savo paties išlaikymui; ši taisyklė netaikoma tėvo (motinos) išlaikomam nepilnamečiui, išskyrus atvejus, kai nepilnametis turi teisę gauti išlaikymą iš kurio nors kito asmens arba gali save išlaikyti naudodamasis savo turto.

Buvusių sutuoktinių išlaikymas

Buvęs sutuoktinis, kuris negali savęs išlaikyti naudodamasis gaunamomis pajamomis arba savo turto, turi teisę reikalauti išlaikymo iš kito sutuoktinio: 1) jeigu tuo metu, kai paskelbiama apie santuokos nutraukimą, reikalavimą pareiškiantis sutuoktinis dėl amžiaus arba sveikatos būklės negali imtis arba tęsti tinkamos profesinės veiklos, kad galėtų save išlaikyti, 2) jeigu reikalavimą pareiškiantis sutuoktinis prižiūri nepilnametį ir todėl negali vykdyti tinkamos profesinės veiklos, 3) jeigu reikalavimą pareiškiantis sutuoktinis negali rasti tinkamo reguliaraus darbo arba jam reikalingas profesinis mokymas; bet kuriuo iš minėtų atvejų teisė galioja ne ilgiau nei trejus metus nuo paskelbimo apie santuokos nutraukimą momento, arba 4) bet kuriuo kitu atveju, tuo metu, kai paskelbiama apie santuokos nutraukimą, priteisti išlaikymą yra būtina dėl pagrįstų priežasčių.

Tačiau dėl svarbių priežasčių, visų pirma jeigu santuoka truko neilgai arba jeigu sutuoktinis, kuris galėtų turėti teisę gauti išlaikymą, yra kaltas dėl santuokos nutraukimo arba savanoriškai nuskurdo, išlaikymas gali būti panaikintas arba ribojamas.

Kiekvienas iš buvusių sutuoktinių turi pareigą teikti vienas kitam tikslią informaciją apie turimą ir pajamas, nes jos gali būti svarbios nustatant išlaikymo dydį. Bet kurio iš buvusių sutuoktinių prašymu, pateiktu per kompetentingą prokurorą, kiekvienas darbdavys, administracinė įstaiga arba mokesčių surinkėjas privalo pateikti visą susijusią informaciją apie kito sutuoktinio turimą, ypač apie jo pajamas, kurią jie gali turėti.

3 Ar tam, kad asmeniui būtų skirtas išlaikymas, jis turi kreiptis į kompetentingą valdžios instituciją ar teismą? Kokius svarbiausius dalykus reikėtų žinoti apie šią procedūrą?

Paprastai asmuo, turintis teisę gauti išlaikymą, privalo kreiptis į teismą, kad prisiteistų išlaikymą iš išlaikymo prievolę turinčio asmens.

Jeigu taikoma Niujorko konvencija dėl išlaikymo išmokų išieškojimo užsienyje (įstatymo dekretas Nr. 4421/1964), įstaiga, atsakinga už teisę gauti išlaikymą turinčio asmens, gyvenančio konvencijos susitariančiojoje valstybėje, pareikšto išlaikymo reikalavimo perdavimą, prašo, kad įstaiga, įpareigota priimti tokį reikalavimą atitinkamoje Konvencijos susitariančiojoje valstybėje, kurioje gyvena skolininkas, visų pirma Graikijos teisingumo ministerija, imtųsi visų priemonių, kad teisę gauti išlaikymą turinčio asmens vardu išieškotų išlaikymą. Praktikoje teisingumo ministras nurodo advokatui imtis veiksmų, kad užsienyje esančio išlaikymo gavėjo naudai, kuris Graikijos teismuose gali pasinaudoti visomis teisinėmis teisių gynimo priemonėmis, būtų pripažinta teisė arba užtikrintas užsienio teismo priimto sprendimo vykdymas.

4 Ar prašymą galima pateikti giminaičiui (jei taip, koks glaudus turi būti giminystės ryšys) arba vaiko vardu?

Nepilnamečiai pagal įstatymą (Civilinio proceso kodekso 63 straipsnis) negali patys teisme pateikti prašymo išieškoti išlaikymą iš išlaikymo prievolę turinčio asmens, todėl tokį prašymą gali pateikti asmuo, kuriam suteiktos tėvų pareigos (fizinis asmuo, t. y. vienas iš tėvų arba kitas asmuo, arba juridinis asmuo, pvz., institucija).

5 Jei asmuo ketina pareikšti ieškinį, kaip jam sužinoti, kuris teismas yra kompetentingas?

Teismas, kuris turi jurisdikciją nagrinėti teisę gauti išlaikymą turinčio asmens ieškinius dėl išlaikymo, pareikštus išlaikymo prievolę turinčiam asmeniui, yra pirmosios instancijos vieno teisėjo teismas (Civilinio proceso kodekso 17 straipsnio 2 dalis ir 681B straipsnis).

Teritorinę jurisdikciją turi šalies, turinčios teisę gauti išlaikymą, arba išlaikymo atsakovo nuolatinės arba įprastinės gyvenamosios vietos teismas (Civilinio proceso kodekso 39A straipsnis), jeigu su pateiktu prašymu sprendžiami ginčai dėl santuokos arba tėvų ir vaikų ginčai, arba paskutinės bendros sutuoktinių nuolatinės gyvenamosios vietos teismas.

Jeigu klausimas turi būti sprendžiamas skubiai arba kyla neišvengiamas pavojus, asmuo, turintis teisę gauti išlaikymą, gali prašyti teritorinę jurisdikciją turinčio pirmosios instancijos vieno teisėjo teismo priimti įsakymą dėl laikino išlaikymo priteisimo, kol įprasta tvarka bus priimtas galutinis teismo sprendimas dėl teisės į išlaikymą.

6 Ar ieškovas, pareikšdamas ieškinį teisme, turi veikti per tarpininką (pvz., advokatą, centrinę ar vietos instituciją ir pan.)? Jeigu ne, kokios yra procedūros?

Norint pareikšti ieškinį dėl išlaikymo, būtina pasisamdyti advokatą ir suteikti jam įgaliojimus.

7 Ar už ieškinių pareikšimą teisme mokami mokesčiai? Jei taip, kokio maždaug dydžio? Jeigu ieškovo finansiniai ištekliai nepakankami, ar jis gali gauti teisinę pagalbą bylinėjimosi išlaidoms padengti?

Pateikęs prašymą dėl išlaikymo, atsakovas privalo atlyginti dalį ieškovo teismo išlaidų, kurių dydis negali viršyti 300 EUR (Civilinio proceso kodekso 173 straipsnio 4 dalis). Jeigu prieš pradėdamas nagrinėti tokios rūšies bylą atsakovas nepateikia teismo pareigūnui mokėjimo įrodymų, laikoma, kad atsakovas neatvyko į teismo posėdį, o tai reiškia, kad jo atžvilgiu teismas gali priimti sprendimą už akių (Civilinio proceso kodekso 175 straipsnis).

Jeigu ieškovas gauna labai mažai pajamų, pagal įstatymą Nr. 3226/2004 jis gali prašyti suteikti teisinę pagalbą pirmosios instancijos vieno teismo teisėjui pateikdamas su gaunamomis pajamomis susijusius įrodymus ir prašymą, kad teismas priimtų atskirą įsakymą.

8 Kokių rūšių išlaikymą teismas dažniausiai priteisia? Kaip apskaičiuojama išlaikymo suma? Ar pasikeitus materialinei ar šeiminei padėčiai teismo sprendimas gali būti peržiūrėtas? Jei taip, kokia tvarka tai daroma (pvz., pagal automatinio indeksavimo sistemą)?

Teismas, atsižvelgęs į teisę gauti išlaikymą turinčio asmens poreikius, susijusius su tinkamo gyvenimo sąlygomis ir išsilavinimu, ir išlaikymo prievolę turinčio asmens finansinį pajėgumą, priteisia išlaikymą, kurio išmokos mokamos dvejus metus. Po dvejų metų bet kuri šalis, t. y. teisę gauti išlaikymą turintis asmuo arba išlaikymo prievolę turintis asmuo, gali prašyti nustatyti naują išlaikymo išmoką, o pasikeitus aplinkybėms, į kurias teismas atsižvelgė, bet kuri šalis gali prašyti peržiūrėti teismo sprendimą ir pakeisti išlaikymo dydį.

9 Kaip ir kam mokamas išlaikymas?

Iš esmės išlaikymas teisę jį gauti turinčiam asmeniui mokamas iš anksto kiekvieną mėnesį.

Išlaikymo negalima išmokėti vienkartinę suma, išskyrus atvejus, kai išlaikymas priteisiamas nutraukus santuoką (Civilinio kodekso 1443 straipsnio b punktas). Jeigu teisę gauti išlaikymą turintis asmuo yra nepilnametis arba teismas jam teikia pagalbą, išlaikymas mokamas jo tėvui (motinai) arba atstovui, arba atitinkamai teismo paskirtam globėjui, kuris, akivaizdu, atliks veiksmus teisę gauti išlaikymą turinčio asmens vardu.

10 Jei atitinkamas asmuo (skolininkas) nemoka geranoriškai, kokiomis priemonėmis galima priversti jį mokėti?

Jeigu išlaikymo skolininkas atsisako mokėti išlaikymą, teisę gauti išlaikymą turintis asmuo stengiasi priverstinai įvykdyti reikalavimą, nukeipdamas vykdymo veiksmus į išlaikymo prievolę turinčio asmens turtą, jeigu jis jo turi.

11 Trumpai aprašykite priverstinio išieškojimo apribojimus, visų pirma skolininkų apsaugos nuostatas ir Jūsų šalies vykdymo užtikrinimo sistemoje taikomus kitus apribojimus ar senaties terminus.

Teisė gauti išlaikymą pasibaigia, jeigu nustoja galioti sąlygos, kuriomis jis buvo priteistas, arba jeigu miršta teisę gauti išlaikymą turintis asmuo arba išlaikymo prievolę turintis asmuo; asmens, turinčio teisę gauti išlaikymą, ieškiniui, kurį galima pareikšti išlaikymo prievolę turinčiam asmeniui, taikomas penkerių metų senaties terminas, kuris pradėdamas skaičiuoti nuo ieškinių pareikšimo dienos.

Asmenų (t. y. institucijos), kurie mokėjo išlaikymą jį turinčiam gauti asmeniui, ieškiniams, kuriuos galima pareikšti pradinę išlaikymo prievolę turinčiam asmeniui, taikomas penkerių metų senaties terminas (Civilinio kodekso 250 straipsnio 17 dalis).

Nesuisituokusi motina turi teisę reikalauti, kad vaiko tėvas ribotą laikotarpį (du mėnesius iki gimdymo ir keturis mėnesius po gimdymo, bet ne ilgiau nei vienus metus (išskyrus išimtinus atvejus)) atlygintų su vaiko gimdymu susijusias išlaidas, jeigu tėvystė nustatoma teismo sprendimu, o motina gyvena skurdžiai. Nesuisituokusios motinos ieškiniui taikomas trejų metų senaties terminas, kuris skaičiuojamas nuo gimimo dienos, be to, toks ieškinytis pareiškiamas ir tėvo įpėdiniams.

Leidžiama areštuoti iki 1/2 išlaikymo prievolę turinčiam asmeniui mokėtino darbo užmokesčio, be to, ši taisyklė taikoma kredito įstaigose laikomiems indėliams (Civilinio proceso kodekso 982 straipsnio 2 dalies d punktas ir 3 dalis).

12 Ar yra organizacija ar valdžios institucija, galinti padėti išieškoti išlaikymą?

Ne, išskyrus užsienio išlaikymo išmokų gavėjus, kurie, norėdami įgyvendinti savo susijusias teises, gali kreiptis į Teisingumo ministeriją (žr. atsakymą į 3 klausimą).

13 Ar organizacijos (valstybės ar privačios) gali anksčiau sumokėti visą ar dalį išlaikymo už skolininką?

Tokios institucijos Graikijoje nėra.

Išskyrus atvejus, kai institucija arba viešasis ar privatusis juridinis asmuo rūpinasi nepilnamečiu; šiuo atveju jam paprastai priklauso išlaikymo prievolė ir todėl jam *ex officio* (Civilinio kodekso 1490 straipsnis) pereina teisę į išlaikymą turinčio asmens teisės. Tačiau jokiais aplinkybėmis negalima reikalauti, kad išlaikymo reikalavimas, net jeigu jį pripažino teismas, būtų patenkinamas iš anksto nepilnamečiui, turinčiam teisę gauti išlaikymą, kurį jam turi mokėti kitas išlaikymo prievolę turintis asmuo.

14 Jeigu ieškovas yra šioje valstybėje narėje, o skolininko gyvenamoji vieta – kitoje šalyje:

14.1 Ar kuri nors šios šalies valdžios institucija ar privati organizacija gali suteikti ieškovui pagalbą?

Pagal minėto reglamento 51 ir 56 straipsnius asmens, kuris kreipiasi dėl išlaikymo, valstybės narės centrinė institucija: a) bendradarbiauja su išlaikymo prievolę turinčio asmens valstybės narės centrine institucija perduodama ir gaudama susijusius prašymus; b) inicijuoja arba palengvina su tokiais prašymais susijusio proceso pradėjimą. Dėl tokių prašymų centrinės institucijos imasi visų tinkamų priemonių, kad: a) kai tai būtina susiklosčius aplinkybėms, suteiktų teisinę pagalbą arba sudarytų palankesnes sąlygas ją teikti; b) padėtų nustatyti išlaikymo prievolę turinčio asmens arba teisę gauti išlaikymą turinčio asmens tapatybę, visų pirma taikydama reglamento 61, 62 ir 63 straipsnius; c) palengvintų prieigą prie svarbios informacijos, susijusios su pajamomis ir prireikus – su išlaikymo prievolę turinčio asmens ir teisę gauti išlaikymą turinčio asmens finansine padėtimi, įskaitant jų turto nustatymą, visų pirma pagal 61, 62 ir 63 straipsnius; d) skatintų taikiai išspręsti ginčą, kad išlaikymas būtų mokamas savanoriškai, tinkamais atvejais naudodamasi tarpininkavimo, taikinimo arba panašiais procesais; e) palengvintų tolesnį sprendimų dėl išlaikymo prievolių įgyvendinimą, įskaitant delspinigių išieškojimą; f) palengvintų išlaikymo išmokų surinkimą ir greitą pervedimą; g) palengvintų prieigą prie dokumentų ir kitų įrodymų, nepažeisdama Reglamento (EB) Nr. 1206/2001; h) prireikus teiktų pagalbą nustatant tėvystę išlaikymo išieškojimo tikslais; i) inicijuotų arba palengvintų proceso pradėjimą dėl bet kokių reikalingų laikinųjų teritorinio pobūdžio priemonių, kurių tikslas – užtikrinti sprendimo, kuris bus priimtas išnagrinėjus prašymą dėl išlaikymo, vykdymą; j) palengvintų susirašinėjimą arba dokumentų įteikimą, kuriam taikomas Reglamentas (EB) Nr. 1393/2007.

14.2 Jei taip, kaip su šia valdžios institucija ar privačia organizacija susisiekti?

Su Teisingumo ministerijos centrine tarnyba galite susisiekti šiuo adresu: 96 Mesogeion Ave., Athens - Greece, PC 11527, tel. + 30 210 7767322, e. paštas civilunit@justice.gov.gr.

15 Jeigu skolininkas yra šioje valstybėje narėje, o ieškovas – kitoje:

15.1 Ar kuri nors šios šalies valdžios institucija ar privati organizacija gali suteikti ieškovui pagalbą?

15.2 Jei taip, kaip su šia valdžios institucija ar privačia organizacija susisiekti ir kokią paramą galima gauti?

16 Ar šioje valstybėje narėje taikomas 2007 m. Hagos protokolas?

17 Jei 2007 m. Hagos protokolas šioje valstybėje narėje netaikomas, kaip, vadovaujantis joje taikomomis tarptautinės privatinės teisės nuostatomis, nustatoma ieškiniui dėl išlaikymo taikytina teisė? Kokios tai tarptautinės privatinės teisės nuostatos?

Graikija privalo laikytis 2007 m. lapkričio 23 d. Hagos protokolo dėl išlaikymo prievolėms taikytinos teisės. Pagal protokolą išlaikymo prievolėms taikoma teisė gauti išlaikymą turinčio asmens įprastinės gyvenamosios vietos valstybės narės teisė, todėl, jeigu teisę gauti išlaikymą turintis asmuo gyvena Graikijoje, taikoma Graikijos teisė.

18 Kaip, vadovaujantis išlaikymo reglamento V skyriaus struktūra, reglamentuojama teisė kreiptis į teismą dėl tarpvalstybinės bylos ES mastu?

Reglamento (EB) Nr. 4/2009 V skyriuje nustatyta teisė gauti teisinę pagalbą, įskaitant teisinę konsultaciją siekiant taikaus susitarimo prieš iškeliant teisminę bylą, teisinę pagalbą iškeliant bylą teisme arba kitoje institucijoje ir atstovavimą teisme, atleidimą nuo bylinėjimosi išlaidų ir mokesčių asmenims, turintiems įgaliojimus atlikti procesinius veiksmus, arba pagalbą atlyginant tokias išlaidas ar sumokant mokesčius. Valstybėse narėse, kuriose pralaimėjusioji šalis turi pareigą atlyginti išlaidas priešingai šaliai, jeigu bylą pralaimi teisinę pagalbą gavęs asmuo, atlyginti reikia priešingos šalies patirtas išlaidas, jeigu tokios išlaidos būtų buvusios padengtos, jeigu teisinės pagalbos gavėjas būtų gyvenęs teismo, į kurį buvo kreiptasi, valstybėje narėje, vertimo žodžiu išlaidas, teismo arba kompetentingos institucijos reikalaujamų ir teisinę pagalbą gavusio asmens pateiktų dokumentų, reikalingų bylai išspręsti, vertimo išlaidas, kelionės išlaidas, kurias turi padengti teisinę pagalbą gavęs asmuo, kai atitinkamų asmenų fizinis dalyvavimas nagrinėjant teisinę pagalbą gavusio asmens bylą yra būtinas pagal įstatymą arba to reikalauja atitinkamos valstybės narės teismas ir teismas nusprendžia, kad atitinkami asmenys negali būti tinkamai išklaunami teisme kokiomis nors kitomis priemonėmis.

19 Kokiomis priemonėmis šioje valstybėje narėje užtikrinama, kad būtų vykdoma išlaikymo reglamento 51 straipsnyje nurodyta veikla?

Centrinė institucija *inter alia* palaiko nuolatinius ryšius su kompetentingomis institucijomis, kad: a) padėtų nustatyti išlaikymo skolininko ar kreditoriaus tapatybę; b) gautų reikalingą informaciją apie išlaikymo skolininko arba kreditoriaus pajamas ir prirėkus – apie kitas finansines aplinkybes, įskaitant turto buvimo vietą, ir c) skatintų savanoriškai mokėti išlaikymą.

Šis tinklalapis priklauso portalui [Jūsų Europa](#).

Laukiame jūsų [atsiliepimų](#) apie tai, kiek naudinga pateikta informacija.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Paskutinis naujinimas: 16/12/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.